

Rikkakasvit

Lähde: Farmit. 2009. Rikkakasvikuvat.

Sisältö

1.	Ahosuolaheinä	3
2.	Hevonhierakka	3
3.	Hukkakaura	4
4.	Jauhosavikka	4
5.	Juolavehnä	5
6.	Kaalivalvatti	5
7.	Kamomillasaunio	6
8.	Kannusruoho	6
9.	Karheapillike	7
10.	Keto-orvokki	7
11.	Kiertotatar	8
12.	Kylämaltsa	8
13.	Leskenlehti	9
14.	Linnunkaali	9
15.	Liuskapeippi	10
16.	Lutukka	10
17.	Myrkkyeiso	11
18.	Niittyleinikki	11
19.	Niittysuolaheinä	12
20.	Nokkonen	12
21.	Otavaivatti	12
22.	Paimenmatara	13
23.	Päivänkakkara	13
24.	Pelto-ohdake	14
25.	Pelto-orvokki	14
26.	Peltoemäkki	15
27.	Peltohanhikki	15
28.	Peltohatikka	16

29.	Peltokanankaali.....	16
30.	Peltokorte	17
31.	Peltolemmikki	17
32.	Peltomatara	18
33.	Peltopähkämö.....	18
34.	Peltopellava	19
35.	Peltoretikka.....	19
36.	Peltosaunio eli saunakukka.....	20
37.	Peltotaskuruoho.....	20
38.	Peltoukonnauris	21
39.	Peltovalvatti.....	21
40.	Peltovillakko.....	22
41.	Piharatamo	22
42.	Pihasaunio	23
43.	Pihatähtimö	23
44.	Pihatatar	24
45.	Poimuhierakka	24
46.	Pujo	25
47.	Punapeippi.....	25
48.	Rapsi	26
49.	Rikkasinappi	26
50.	Rikkavoikukka	27
51.	Rönsyleinikki	27
52.	Ruiskaunokki	27
53.	Rypsi	28
54.	Savijäkkärä.....	28
55.	Sinimailanen	29
56.	Ukontatar.....	29
57.	Vuohenputki	30

1. Ahosuolaheinä

Muita kutsunimiä:

Muikku, suolaheinä, suolake, suolaruoho, Rumex acetosella

Kuvaus:

Monivuotinen rikkakasvi jonka korkeus on n. 10-40 cm. Ahosuolaheinä esiintyy yleisesti kokomaassa. Se kasvaa kuivilla pelloilla, rinteillä, kallioilla, tienvierillä, hietikoilla sekä hakkuuaukioilla. Leviää voimakkaasti siemenistä.

Torjunta:

Ahosuolaheinän torjunnasta tulisi huolehtia erityisesti nurmen suojaviljassa ja heinäkasvien siemenviljelyksillä. Suolaheinälajit ovat herkkiä yleisimmille rikkakasvien torjunta-aineille.

2. Hevonhierakka

Muita kutsunimiä:

hepohera, hevoshera, tuliheinä, Rumex longifolius

Kuvaus:

Hevonhierakka on täysikasvuisena 60-120 cm pitkä, lehdet 15-35 cm pitkiä ja 3-4 kertaa leveytensä pituinen. Hevonhierakkaa esiintyy yleisenä kokomaassa Lappia lukuun ottamatta. Hevonhierakka viihtyy erityisesti pelloilla, puutarhoissa, tienvarsilla, kaatopaikoilla ja joskus myös rannoilla. Hevonhierakka on kestorikkakasvi joka leviää voimakkaasti siemenistä, ja aiheuttaa ongelmia yleisesti nurmilla ja laitumilla

Torjunta:

Hevonhierakka voidaan torjua apilattomista pikalaitumista, apilattomien nurmien suojaviljoista, vakiintuneilta nurmilta ja laitumilta sekä syysviljoista käyttämällä nurmien rikkatorjuntaan tarkoitettuja valmisteita.

3. Hukkakaura

Muita kutsunimiä:

ukonkaura, Avena fatua

Kuvaus:

Hukkakaura on yleensä tavallista kauraa korkeampi. Jyvissä on paksu kierteinen vihne. Hukkakauraa esiintyy melko yleisesti koko maassa loppia lukuun ottamatta. Hukkakaura on vaikea rikkakasvi, jonka torjuntaan pitää kiinnittää erityistä huomiota. Hukkakaura leviää helposti tulvavesien mukana.

Torjunta:

Hukkakauratilanne tulee tarkastaa lohkoilta vuosittain. Jos hukkakauraa esiintyy, voidaan se seuraavana kesänä torjua ohrasta ja vehnästä hukkakauran torjuntaan tarkoitetuilla valmisteilla. Useimmilta leveälehtisiltä kasveilta hukkakaura voidaan torjua valikoivilla juolavehnän torjunta-aineilla.

4. Jauhosavikka

Muita kutsunimiä:

saviheinä, savipuoli, savipää, saviruoho, Chenopodium album

Kuvaus:

Jauhosavikalla on pysty ja kova varsi, joka on tavallisesti yläosastakin haarova. Lehdet ovat usein likaisen harmaanvihreitä. Kukinto on tähkämäinen. Esiintyy erittäin yleisenä koko maassa, erityisesti pelloilla, puutarhoissa, pihalla, tienvarsilla, kaatopaikoilla ja joutomailla. Kertarikkakasvi joka tuottaa erittäin runsaasti pieniä siemeniä.

Torjunta:

Useimmat rikkakasvien torjunta-aineet tehoavat hyvin jauhosavikkaan.

5. Juolavehnä

Muita kutsunimiä:

juola, juolaheinä, lusteheinä, ohraheinä, valkojuuri, vikrutti, villiheinä, *Elymus repens*

Kuvaus:

Kestorikkakasvi joka leviää tehokkaasti sekä siementen että juurakoiden avulla. Laji menestyy parhaiten ojattomilla tai avo-ojaisilla, kuivilla, kevyillä, karkeilla kivennäismailla.

Torjunta:

Juolavehnä voidaan torjua glyfosaatti-valmisteilla mm. sadonkorjuun jälkeen ja kesantopelloilta. Useimmilta leveälehtisiltä viljelykasveilta torjunta voidaan tehdä valikoivilla juolavehnän torjunta-aineilla.

6. Kaalivalvatti

Muita kutsunimiä:

Sonchus oleraceus

Kuvaus:

Kaalivalvatti on 1-vuotinen 40-80 cm korkea rikkakasvi. Lehtilapa on pariliuskainen. Kukinto on vaaleankeltainen. Kaalivalvatti esiintyy puutarhoissa, perunamailla ja seinustoilla.

Torjunta:

Voidaan torjua kuten peltovalvatti. Kesannolta torjuntaan soveltuu parhaiten glyfosaatti-valmisteet. Viljoista valvatit voidaan torjua rikkakasvitorjunnan yhteydessä tai pesäkekäsittelynä. Valvattia torjuttaessa samanaikaisesti rikkakasviruiskutuksen yhteydessä, on ajoitus erityisen tärkeää: vain ruiskutushetkellä taimella oleviin rikkakasveihin saadaan tehoa. Ruiskutus tehdään viljan pensomisen lopulla.

7. Kamomillasaunio

Muita kutsunimiä:

Matricaria recutita

Kuvaus:

Muistuttaa ulkonäöltään peltosauniota (saunakukka) ja pihasauniota. Lehtiliuskat ovat rihmamaisia ja harvassa. Kukkamykerö on keltainen ja ulkoneva, terälehdet ovat valkoiset. Kukkia on runsaasti. Kamomillasaunio esiintyy pelloilla, tienvarsilla, joutomailla ja pihhoilla.

Torjunta:

Kamomillasaunio voidaan torjua samoilla valmisteilla kuin peltosaunio (saunakukka).

8. Kannusruoho

Muita kutsunimiä:

Linaria vulgaris

Kuvaus:

Kannusruoho on monivuotinen n. 20-70 cm korkea rikkakasvi. Lehdet ovat kapeat, 2-6 cm pitkät ja kierteiset. Kukinto on runsaskukkainen 10-20 cm korkea terttu, jossa on keltaisia pitkäkannuksisia kukkia. Kannusruoho kasvaa mm. tien- ja radanvarsilla, kuivilla joutomailla, viljapelloissa, kylvönurmissa ja pellonpientareilla.

9. Karheapillike

Muita kutsunimiä:

Karraporri, peipinen, peipponen, piikkiäinen, pilliheinä, pilliäinen, Galeopsis tetrahit

Kuvaus:

Suomessa tavataan yleisesti neljää pillikelajia. Pillikkeet ovat 1-vuotisia. Niiden lehdet ovat puikeita tai soikeita, sulkasuonisia ja saha- tai nysälaitaisia. Kukat ovat pillimäisiä. Pillikkeitä esiintyy mm. viljelymailla, ahoilla, pientareilla, kallioilla, joutomailla ja tienvarsilla.

Karheapillike kasvaa 20-70 cm korkeaksi ja sen varsi on vankka, osaksi sinipunainen. Kukat ovat tavallisesti punaisia.

Torjunta:

Pillikkeet ovat melko helposti torjuttavissa yleisimmillä rikkakasvien torjunta-aineilla.

10. Keto-orvokki

Muita kutsunimiä:

Viola tricolor

Kuvaus:

Keto-orvokki on tavallisesti 1-vuotinen 8-25 cm korkea kasvi jolla on pysty ja tavallisesti haarova varsi. Lehtilapa on puikea ja korvakkeet isoja, epämukaisesti pariliuskaisia. Kukka on 1-2,5 cm, tavallisesti monivärinen. Terälehdet ovat verholehtiä pidempiä. Esiintyy kalliojäkäliköissä, kalliokedoilla, ahoilla, rinneniityillä, pientareilla ja pelloilla. Muistuttaa pelto-orvokkia, mutta kukinto on suurempi.

Torjunta:

Orvokit kestävät melko hyvin useimpia torjunta-aineita. Ongelmia ne tuottavat erityisesti erikoiskasvien viljelyksillä.

11. Kiertotatar

Muita kutsunimiä:

Elämänlanka, humalaheinä, tatarheinä, Fallopia convolvulus

Kuvaus:

Kiertotatar on 1-vuotinen köynnöstävä rikkakasvi joka kasvaa tavallisesti n. metrin mittaiseksi. Varsi on uurteinen ja lehdet herttamaisia 2-8 cm suuria. Kukinnot ovat tähkämäisiä / terttumaisia viuhkoja lehtihangoissa sekä varren ja haarojen latvassa. Esiintyy pelloilla, puutarhoissa, joutomailla ja tienvarsilla.

Torjunta:

Kiertotatar on torjuttavissa tehokkaasti viljoilta, mutta erikoiskasvien viljelyssä se saattaa aiheuttaa ongelmia. Köynnöstävänä kasvina kiertotatar saattaa vaikeuttaa sadonkorjuuta.

12. Kylämaltsa

Muita kutsunimiä:

Atriplex patula

Kuvaus:

Kylämaltsa on 1-vuotinen rikkakasvi joka kuuluu samaan sukuun jauhosavikan kanssa. Kylämaltsa kasvaa 30-60 cm korkeaksi ja sen varsi on pysty / koheneva sekä haarova. Lehdet ovat puikeita. Hedelmäverhiöt tavallisesti 2-5 mm perättömiä. Esiintyy mm. pihoidilla, puutarhoissa ja pelloilla.

Torjunta:

Kylämaltsa muodostuu harvoin ongelmaksi sillä se on helposti torjuttavissa yleisimmillä rikkakasviaineilla.

13. Leskenlehti

Muita kutsunimiä:

Kirsikukka, Tussilago farfara

Kuvaus:

Leskenlehti on monivuotinen juuririkkakasvi jonka juurakko on pitkä, haarova ja suomuinen. Keltaiset kukinnot kehittyvät varhain keväällä ennen kuin lehdet tulevat näkyviin. Herttamaiset tai munuaismaiset 10-20 cm halkaisijaltaan olevat lehdet kehittyvät myöhemmin. Leskenlehti esiintyy yleisesti koko maassa lehdoissa, ojanvarsilla, niityillä, viljelysmailla, pihoidilla, puutarhoissa, tienvarsilla ja joutomailla.

Torjunta:

Leskenlehti kuuluu vaikeasti torjuttaviin rikkakasveihin, joiden torjunta vaatii aikaa, huolellista suunnittelua ja kesantoa.

14. Linnunkaali

Muita kutsunimiä:

Lapsana communis

Kuvaus:

Linnunkaali on yksivuotinen tai ylitalvinen rikkakasvi joka kasvaa 30-100 cm korkeaksi. Varreltaan se on usein haarova. Alemmat lehdet ovat pitkäruotisia. Lehdet ovat liuskaisia ja päätyliuska on iso, soikea ja mutka- tai nirhalaitainen. Kukat ovat pitkäperäisiä, n. 1 cm leveitä ja ne sijaitsevat kasvin latvuksessa. Linnunkaali esiintyy viljapelloilla, puutarhoissa, perunamailla, nuorissa nurmissa ja tienvarsilla. Linnunkaali on etenkin syysviljojen, kevätiljojen vihannes- ja juurikasmaiden ja ensimmäisen vuoden nurmien rikkaruoho.

Torjunta:

Linnunkaali voidaan torjua yleisimmillä rikkakasvien torjunta-aineilla.

15. Liuskapeippi

Muita kutsunimiä:

Peippinen, Lamium hybridum

Kuvaus:

Liuskapeippi on yksivuotinen 10-30 cm korkea rikkakasvi joka on epämiellyttävän hajuinen. Muuten kuten punapeippi, mutta lehdet ovat epätasaisesti isohampaisia, halkoisia, eivät punertavia. Kukat ovat 5-7 mm pitkiä torvia. Peipit ovat kuivien, ravinteisten savimaiden kasveja. Niiden tyypillisiä kasvupaikkoja ovat vihannesmaat, puutarhat, kukkapenkit, perunapellot, juurikasmaat ja viljapellot.

Torjunta:

Peipit on torjuttavissa useimmilla rikkakasvien torjunta-aineilla.

16. Lutukka

Muita kutsunimiä:

Capsella bursa-pastoris

Kuvaus:

Lutukka on 1-vuotinen, usein ylitalvinen rikkakasvi joka kasvaa 10-40 cm korkeaksi. Aluslehdet ovat usein vaihtelevannäköisiä ja ruusukkeena. Lutukan kukat ovat pienet valkoiset ja niistä muodostuu kolmiomaisia lituja. Lutukka on aukkoisten, valoisten, ravinteisten ja kuivahkojen kivennäismaiden kasvi. Karjanlannalla tehty syyslannoitus on lisännyt lutukan määrää. Sitä on puutarhoissa, vihannesmailla, peruna-, juurikas- ja viljapelloilla sekä ensimmäisen vuoden nurmissa.

Torjunta:

Lutukka kuuluu ristikukkaisiin rikkakasveihin ja on tehokkaasti torjuttavissa useimmilla rikkakasvien torjunta-aineilla.

17. Myrkkykeiso

Muita kutsunimiä:

Cicuta virosa

Kuvaus:

Myrkkykeiso on monivuotinen myrkyllinen rikkakasvi joka kasvaa 50-150 cm korkeaksi. Juurakko on pysty, lyhyt, paksu ja sisältä lokeroinen. Lehdet ovat puikeita parilehdykkäisiä. Lehdykät ovat 3-8 cm ja isosahaisia. Kukka on valkoinen. Myrkkykeiso viihtyy matalassa vedessä lammissa, ojissa, joissa, järvissä sekä märillä tulvaniityillä.

18. Niittyleinikki

Muita kutsunimiä:

Harakankukka, keltakukka, luuvalokukka, tulikukkanen, voikukka, Ranunculus acris

Kuvaus:

Niittyleinikki on monivuotinen rikkakasvi joka kasvaa 5-100 cm korkeaksi. Varsi on usein pysty ja aluslehdet melko lyhyt ruotisia. Lehtien lapa on 3-5 jakoinen ja liuskat ovat ruodittomia. Kukat ovat kullankeltaisia. Niittyleinikki on etenkin eloperäisten ja moreenimaiden laji, jonka runsaus suurenee nurmen vanhentuessa ja kylvettyjen heinäkasvien sadon pienentyessä. Niittyleinikki on runsain heinäviljelyalueilla.

Torjunta:

Leinikit voidaan torjua apilattomista pikalaitumista, apilattomien nurmien suojaviljoista, vakiintuneilta nurmilta ja laitumilta sekä syysviljoista mm. nurmien rikkakasvin torjuntaan käytettävillä valmisteilla.

19. Niittysuolaheinä

Muita kutsunimiä:

Rumex acetosa

Kuvaus:

Monivuotinen rikkakasvi jonka korkeus on n. 30-80 cm. suolaheinä esiintyy yleisesti kokomaassa. Se kasvaa niityillä, pientareilla, pihoilla, lähteiköissä ja lehdoissa. Leviää voimakkaasti siemenistä.

Torjunta:

Niittysuolaheinän torjunnasta tulisi huolehtia erityisesti nurmen suojaviljassa ja heinäkasvien siemenviljelyksillä. Suolaheinälajit ovat herkkiä yleisimmille rikkakasvien torjunta-aineille.

20. Nokkonen

Muita kutsunimiä:

Nokulainen, polttiainen, viholainen, Urtica dioica

Kuvaus:

Nokkonen kestorikkaruoho joka kasvaa 30-150 cm korkeaksi ja sen lehdet ovat tavallisesti 4-12 cm pitkiä, tummanvihreitä, pitkäkärkisiä ja hampaisia. Kukinnot ovat norkkomaisia. taimetuttuaan nokkonen levittäytyy lähiympäristöön rönsymäisten muokkauskerroksessa olevien maaversojen avulla. Nokkoset ovat viljelyksillä ravinteisten etenkin typpipitoisten kasvualustojen lajeja. Niitä on etenkin puutahoissa, vihannesviljelyksillä pelloilla ja pientareilla.

21. Otavalvatti

Muita kutsunimiä:

Sonchus asper

Kuvaus:

Otavaivatti on 1-vuotinen 30-80 cm korkea rikkakasvi. Lehtilapa on puikea ja nirhalaitainen. Kukinto on vaaleankeltainen. Kaalivaivatti esiintyy puutarhoissa, perunamailla, seinustoilla ja usein myös pelloilla.

Torjunta:

Voidaan torjua kuten peltovaivatti. Parhaiten torjuntaan kesannolta tai joutomailta soveltuvat glyfosaatti valmisteet. Viljoista vaivatit voidaan torjua rikkakasvitorjunnan yhteydessä tai pesäkekäsittelynä. Vaivattia torjuttaessa samanaikaisesti rikkakasvivaivatuksen yhteydessä, on ajoitus erityisen tärkeää: vain ruiskutushetkellä taimella oleviin rikkakasveihin saadaan tehoa. Ruiskutus tehdään viljan pensomisen lopulla.

22. Paimenmatara

Muita kutsunimiä:

Matara, Galium album

Kuvaus:

On monivuotinen 40-110 cm korkea kasvi, jolla on matara -kasveille tyypillisesti voimakkaasti särmäinen varsi. Lehdet ovat varressa tavallisesti 8-lehden kiehkuroissa. Lehtilavat ovat tavallisesti nahkeita ja vaihtelevan muotoisia. Kukinto on laaja ja se koostuu pienistä valkoisista tai kellan-valkoisista 3-5 mm kukista. paimenmataraa esiintyy rinneniityillä, pientareilla ja laitumilla.

Torjunta:

Muodostuu pelloilla harvoin ongelmaksi, mutta voidaan hävittää peltomataraan tehoavilla torjunta-aineilla.

23. Päivänkakkara

Muita kutsunimiä:

Leucanthemum vulgare

Kuvaus:

Monivuotinen kasvi joka kasvaa 20-70 cm korkeaksi. Päivänkakkara on yleensä haaraton tai niukkahaarainen ja sen lehdet ovat sijoittuneet varteen kierteisesti. Alimmat lehdet ovat pitkäruotisia ja niiden lehtilapa on vastapuikea, ylemmät lehdet ovat lyhyt ruotisia tai ruodittomia. Kukkia on 1-6 ja ne ovat 2,5-6,5 cm leveitä. Kukan mykerö on ruskeankeltainen ja sitä ympäröivät valkoiset terälehdet. Päivänkakkara esiintyy niityillä, pientareilla, kedoilla, pelloilla, nurmilla ja metsänreunoissa.

24. Pello-ohdake**Muita kutsunimiä:**

Karra, ohdake, pirun piiska, tiisteli, *Cirsium arvense*

Kuvaus:

Pello-ohdake on monivuotinen 40-120 cm korkea syväjuurinen rikkakasvi. Varsi on usein latvasta runsashaarainen. Tyvi on lyhytkarvainen, keskiosa on jokseenkin kalju ja latva on seittikarvainen. Lehdet ovat suikeita ja tavallisesti pariliuskainen. Kukat ovat 1,3-1,8 cm kokoisia vaalean purppuranpunaisia ja ne sijaitsevat yksittäin latvahaarojen kärjissä. Pello-ohdake esiintyy pelloilla, pientareilla ja joutomailla.

Torjunta:

Ohdake voidaan torjua rikkakasvitorjunnan yhteydessä tai pesäkekäsittelynä. Ohdaketta torjuttaessa samanaikaisesti rikkakasviviirukutuksen yhteydessä, on ajoitus erityisen tärkeää: paras teho ohdakkeeseen saadaan, kun sillä on kahdeksan lehteä. Ruiskutus tehdään viljan pensomisen lopulla.

25. Pello-orvokki**Muita kutsunimiä:**

Orvokki, äitipuolenkukka, äitipuoli, *Viola arvensis*

Kuvaus:

Pello-orvokki on 1-vuotinen 10-40 cm:n kokoinen rikkakasvi. Lehdet ovat puikeita ja niissä on suuret

korvakkeet. Kukat ovat tavallisesti valkoinen -kellanvalkoinen tai vaalean sinipunainen ja kooltaan 1-1,5 cm. Pelto-orvokki esiintyy pelloilla, puutarhoissa ja asuntojen ympärillä.

Torjunta:

Torjunta-aineiden teho pelto-orvokkiin vaihtelee eri valmisteiden välillä.

26. Peltoemäkki

Muita kutsunimiä:

Emäkki, sianrassi, syvämmen riisiheinä, *Fumaria officinalis*

Kuvaus:

Peltoemäkki on 20-30 cm korkea rikkakasvi jonka lehdet ovat liuskottuneita (hieman kuten porkkanalla). Kukka on vaalean sinipunertava. Peltoemäkki esiintyy ravinteikkaalla savi- ja hiekkamultamaalla puutarhoissa, perunamailla ja viljapelloilla.

Torjunta:

Peltoemäkki on torjuttavissa yleisimmillä torjunta-aineilla.

27. Peltohanhikki

Muita kutsunimiä:

Potentilla norvegica

Kuvaus:

Peltohanhikki on tavallisesti yksivuotinen ylitalvinen kasvi joka kasvaa 20-50 cm korkeaksi. Varsi on tavallisesti pysty ja aluslehdet kolmisormisia. Kukinnossa on useita keltaisia kukkia. Peltohanhikkia esiintyy pelloilla, puutarhoissa, pientareilla ja joutomailla.

28. Peltohatikka

Muita kutsunimiä:

Hatikka, härkin, härkinheinä, kieruheinä, polviheinä, tervaheinä, vesiheinä

Kuvaus:

Hatikat ovat 1-vuotisia ja niiden rihmamaiset lehdet ovat vastakkain. Sillä on pienet valkoiset 5-lehtiset kukat. Peltohatikka kasvaa 10-40 cm korkeaksi ja se viihtyy erityisen hyvin happamilla, kosteilla ja niukkaravinteisilla mailla. Hatikkaa on yleisesti vilja-, peruna- ja juurikaspelloilla sekä puutarhoissa, pihalla ja piennaralueilla.

Torjunta:

Peltohatikka on torjuttavissa yleisimmillä rikkakasvien torjunta-aineilla.

29. Peltokanankaali

Kuvaus:

2- tai monivuotinen kasvi joka kasvaa 30-60 cm:n kokoiseksi. Alimmat lehdet liuskaisia (2-5 parisia), mutta ylälehdet ovat lähes liuskattomia, isohampaisia. Kukat ovat helakankeltaisia ja pieniä. Lituperät 4-7 mm, lidut 1,5-2,5 cm. Peltokanankaali kasvaa mm. heinäpelloilla, pientareilla, laitumilla ja joutomailla.

Torjunta:

Peltokanankaali kuuluu ristikukkaisiin kasveihin ja on torjuttavissa tähän kasviryhmään tehoavilla valmisteilla.

30. Peltokorte

Muita kutsunimiä:

Korte, karvakorte, kukonkuusi, käenpetkele, äijänparta, Equisetum arvense

Kuvaus:

Peltokorte on kestopikkakasvi, jonka kevätverso on vaaleanruskea, haaraton, itiötähtikallinen ja pian lakastuva. Tähtikätön vihreä kevätverso on pysty, koheneva tai maanmyötäinen, n. 20-40 cm korkea runsaasti haarova. Peltokortetta esiintyy mm. pelloilla, niityillä, ja ojanvarsissa.

Torjunta:

Peltokortteeseen hyvin tehoavia torjunta-aineita ei ole markkinoilla. Jonkinlainen teho saadaan käyttämällä MCPA:ta sisältäviä valmisteita.

31. Peltolemmikki

Muita kutsunimiä:

Lemmikki, lemменkukka, sinikukka

Kuvaus:

Peltolemmikki on 1- tai 2-vuotinen kasvi joka kasvaa 10-40 cm korkeaksi. Peltolemmikki on etenkin yläosastaan runsaasti haarova. Lehtilapa on suikea ja ehytlaitainen. Sirkkalehdet ovat pyöreitä ja karvaisia. Kukat ovat pieniä ja sinisiä. Peltolemmikki suosii erityisesti kivennäismaita, ja sen löytää tavallisesti syysviljapelloilta, vihannesmailta, puutarhoista, juurikas- ja perunamailta, kevätviljapelloilta ja nurmilta.

Torjunta:

Peltolemmikki on torjuttavissa yleisimmillä rikkakasvin torjuntaan tarkoitetuilla valmisteilla.

32. Peltomatara

Muita kutsunimiä:

Matara, kierrehinä, tervaheinä, tervaruoho, virna

Kuvaus:

Peltomatara on 1-vuotinen 20-70 cm pitkäksi kasvava kasvi, jolla on matara -kasveille tyypillisesti voimakkaasti särmäinen varsi. Varsi on rento ja hyvin karhea. Lehdet ovat varressa tavallisesti 6-9 lehden kiehkuroissa. Lehtilavat tavallisesti tasasoukkia ja koukkukarvaisia. Kukintoja on useita ja ne koostuvat pienistä kellanvihreistä tai vihertävänvalkoisista n. 1 mm kukista. Peltomataraa esiintyy etenkin vilja-, juurikas- ja perunapelloilla, puutarhoissa sekä joutomailla. Peltomatara on erittäin takertuva kasvi ja aiheuttaa täten ongelmia runsaasti esiintyessään erityisesti juurikkaiden ja perunan nostossa.

Torjunta:

Eri valmisteiden tehot peltomataraan vaihtelevat.

33. Peltopähkämö

Muita kutsunimiä:

Stachys palustris

Kuvaus:

Peltopähkämö on kestorikkaruoho joka kasvaa 20-110 cm korkeaksi. Varsi on karvainen. Lehdet ovat tasasoukkia, herttatyyvisiä ja tiheähampaisia. Lehdet ovat varressa vastakkain ja pareittain. Kukat ovat 12-15 mm halkaisijaltaan, ruusunpunaisia ja valkokuvioidia. Peltopähkämö leviää maarönsyjen avulla. Maarönsyjen kärki on mukulamaiseksi turpoava. Kuokatessa rönsymukulat irtoavat ja leviävät uusille kasvupaikoille. Peltopähkämö on märkien tai kosteiden, humuspitoisten savi- ja hiesumaiden laji. Viljelyksillä sitä on etenkin sokerijuurikkasmailla, kevätvilja-, peruna- ja syysviljapelloissa sekä pientareilla.

Torjunta:

Peltopäähkämö kuuluu vaikeasti torjuttaviin rikkakasveihin, joiden torjunta vaatii aikaa, huolellista suunnittelua ja kesantoa.

34. Peltopellava**Muita kutsunimiä:**

Pellava, kuitupellava

Kuvaus:

Pellava on 1-vuotinen 30-70 cm korkeaksi kasvava viljelykasvi, jonka varisseista siemenistä saattaa muodostua rikkakasviongelma seuraavina vuosina. Pellavan varsi on haaraton tai latvasta haarova. Lehdet ovat suikeita ja 3-suonisia. Vaaleansiniset tai valkoiset kukat sijaitsevat yksittäin latvassa.

35. Peltoretikka**Muita kutsunimiä:**

Retikka, harakannauris, narsku, narskuheinä, ukonnauris, villinauris

Kuvaus:

Peltoretikka on 1-vuotinen rikkakasvi joka kasvaa 30-60 cm korkeaksi. Lehdet ovat kankeakarvaisia, pariliuskaisia ja niiden päättöliuska on iso. Kukat ovat vaaleankeltaisia ja selväsuomuisia. Lidut ovat 4-8 cm pitkiä, avautumattomia, nivelikkäitä ja kypsänä katkeilevia. Laji kasvaa kaikilla maalajeilla, mutta lienee yleisin heikkokuntoisilla, happamilla kivennäismailla. Laji kasvaa etenkin puutarhoissa, vihannesmailla, peruna-, juurikas-, herne- ja viljapelloilla sekä ensimmäisen vuoden nurmissa.

Torjunta:

Peltoretikka kuuluu ristikukkaisiin rikkakasveihin ja on tehokkaasti torjuttavissa useimmilla rikkakasvien torjunta-aineilla.

36. Peltosaunio eli saunakukka

Muita kutsunimiä:

Saunakukka, harakankukka, juhannuskukka, päivänkakkara

Kuvaus:

Peltosaunio eli saunakukka on 1-vuotinen mutta usein ylitalvinen rikkakasvi joka on 20-80 cm korkea. Varsi on pysty ja vihreä, lehdet ovat ohuita pitkä ja kapealiuskaisia. Kukissa on keltainen mykerö, jonka ympärillä valkoiset terälehdet. Peltosaunio leviää erittäin voimakkaasti siementen välityksellä. Peltosaunio kasvaa kaikilla maalajeilla, eniten poutivilla savimailla. Saunioita on varsinkin joutomailla, syysviljoissa, nuorissa nurmissa, nurmikoilla, kevätiljoilla sekä peruna-, juurikas- ja vihannesmailla.

Torjunta:

Peltosaunio on torjuttavissa yleisimmillä kasvinsuojeluaineilla, mutta erityisesti ylitalvisten peltosaunioiden torjunnassa tulee olla ajoituksen kanssa tarkkana. Torjunta on tehtävä peltosaunion ollessa vielä nuorella taimiasteella. Peltosaunion koon kasvaessa rikkakasviaineiden teho heikkenee nopeasti.

37. Peltotaskuruoho

Muita kutsunimiä:

Kukkaroheinä, kynsilaukka, laukkuheinä, tasku, taskuheinä

Kuvaus:

Peltotaskuruoho on yksivuotinen ristikukkainen rikkakasvi. Se ei muodosta lehtiruusuketta ja se kasvaa 20-40 cm korkeaksi. varsi on haaraton tai niukkahaarainen. Ruodilliset aluslehdet lakastuvat pian, varsilehdet ovat ruodittomia, pitkulaisia, mutkalaitaisia ja nuolityvisiä. Kukat ovat pieniä ja valkoisia. Lidut ovat 10-15 mm ja pitkänpyöreitä. Peltotaskuruoho viihtyy parhaiten kivennäismailla, jotka eivät ole kovin happamia ja joita ei pohjavesi vaivaa. Se on puutarhojen, vihannesmaiden, viljapeltojen, peruna- ja juurikasmaiden sekä ensimmäisen vuoden nurmien laji.

Torjunta:

Peltotaskuruoho kuuluu ristikukkaisiin kasveihin ja on torjuttavissa tähän kasviryhmään tehoavilla valmisteilla.

38. Peltoukonauris**Muita kutsunimiä:**

Narsku, ukonnauris

Kuvaus:

Peltoukonauris on 1-vuotinen, toisinaan ylitalvinen rikkakasvi, joka kasvaa 20- 60 cm korkeaksi. Se on niukkakarvainen, kookkaat kasvit vankkahaaraisia ja lehdet ovat tylpähköjä. Peltoukonaurista esiintyy kevätiljapelloilla, peruna-, juurikas ja vihannesmailla sekä myös kesannoilla.

Torjunta:

Peltoukonauris kuuluu ristikukkaisiin kasveihin ja on torjuttavissa tähän kasviryhmään tehoavilla valmisteilla.

39. Peltovalvatti**Muita kutsunimiä:**

Maito-ohdake, Sonchus arvensis

Kuvaus:

Peltovalvatti on monivuotinen rikkakasvi joka talvehtii maassa juurakkona ja vesoo keväisin juurensilmuista. Se kasvaa 40-150 cm korkeaksi. Lehtilapa on kapeahko, pariliuskainen, nirhalaitainen ja laidat ovat usein hienopiikkisiä. Kukat ovat keltaisia, pitkäperäisiä ja 4-5 cm leveitä. Peltovalvatti on yleistynyt viimeaikoina runsaasti. Sitä esiintyy yleisesti mm. viljapelloilla, peruna- ja juurikasmailla, nurmilla ja pientareilla.

Torjunta:

Parhaiten torjuntaan kesannolta ja joutomailta soveltuvat glyfosaatti valmisteet. Viljoista valvatit voidaan torjua rikkakasvitorjunnan yhteydessä tai pesäkekäsittelynä. Valvattia torjuttaessa samanaikaisesti

rikkakasviruiskutuksen yhteydessä, on ajoitus erityisen tärkeää: vain ruiskutushetkellä taimella oleviin rikkakasveihin saadaan tehoa. Ruiskutus tehdään viljan pensomisen lopulla kun valvatti on ruusukeasteella.

40. Peltovillakko

Kuvaus:

Peltovillakko on 1-vuotinen 20-40 cm korkea rikkakasvi. Lehdet ovat vastapuikeita ja hammaslaitaisia. Kukat ovat pieniä keltaisia mykeröitä. Peltovillakko kasvaa ravinteisilla, tuoreilla ja multavilla mailla, joissa se kasvaa kookkaaksi, haaraiseksi ja monimykeröiseksi. Kuivilla hiekkamailla se menestyy, mutta jää silloin kymmensenttiseksi muutamamykeröiseksi kasviksi. Tyypillisiä kasvupaikkoja ovat puutarhat, taimistot, kukkapenkit, kaatopaikat, vihannes-, peruna- ja juurikasmaat sekä muut asumusten lähipellot.

Torjunta:

Peltovillakkoon tehoavat useat rikkakasvien torjunta-aineet.

41. Piharatamo

Muita kutsunimiä:

Ratamo, hiirenhäntä, kourulehti, rautaheinä, rautalehti, sammakonlehti

Kuvaus:

Piharatamo on kestorikkakasvi jonka koko on 5-30 cm. Lehdet ovat soikeita ja lehtiruoti on 3-12 cm. Tähti on tavallisesti 5-15 cm pitkä, kapean lieriömäinen. Piharatamoa on varsinkin kivennäismaiden niittymäisessä, aukkoisessa kasvillisuudessa. Tyypillisiä kasvupaikkoja ovat pihamaat, nurmikot, nurmet, pientareet, viljapellot ja teiden varret.

Torjunta:

Piharatamoon tehoavat hyvin mm. viljojen rikkakasvientorjuntaan tarkoitettut valmisteet.

42. Pihasaunio

Muita kutsunimiä:

Juhannuskukka, juhannusnunnu, teeruoho

Kuvaus:

Pihasaunio on tavallisesti 10-35 cm korkea tanakka 1-vuotinen siemenrikkakasvi. Lehdet ovat runsaslukuisia ja lehtilapa on tavallisesti tiheäliuskainen. Kukat ovat tavallisesti alle 1 cm halkaisijaltaan olevia keltavihreitä mykeröitä. Pihasaunio kasvaa kaikenlaisilla maalajeilla ja kasvualustan ravinnevaatimuksetkin ovat väljät. Kasvupaikan tulee olla kuitenkin valoisa ja kasvipeitteen aukkoisa. Tyypillisiä paikkoja ovat pihamaat, tiealueet, pihapellot, puutarhat, vihannes- ja joutomaat, peruna-, juurikas- ja viljapellot sekä 1-vuoden nurmet.

Torjunta:

Pihasaunio voidaan torjua pääsääntöisesti torjua kuten peltosaunio eli saunakukka.

43. Pihatähtimö

Muita kutsunimiä:

Arho, mallasruoho, malta, muro, vesiheinä, vesimaltta

Kuvaus:

Pihatähtimö on 1-vuotinen, usein talvehtiva rikkakasvi joka kasvaa n. 20-30 cm pitkäksi. Yleisolemukseltaan se on rento ja vaaleanvihreä. Lehdet ovat kaljuja ja useimmat ruodillisia, ylimmät kuitenkin ruodittomia. Lehdet ovat puikeita ja herttatyyvisiä. Kukat ovat pieniä ja valkoisia. Pihatähtimö menestyy kaikilla maalajeilla, mutta on runsain hyvin lannoitetuilla, kosteilla, multavilla savi- ja moreenimailla olevilla lähiviljelyksillä. Valon tarve on vähäinen, mutta pihatähtimö kasvaa etenkin harvoissa kasvustoissa. Sitä kasvaa etenkin peruna-, juurikas- ja vihannesmailla, puutarhoissa, viljapelloilla ja 1-vuoden nurmissa.

Torjunta:

Pihatähtimöön tehoavat hyvin yleisimmät rikkakasvien torjunta-aineet.

44. Pihatatar

Muita kutsunimiä:

Jäsenheinä, kananruoho, kartanoheinä, kusiruoho, pihanurmi, sianheinä

Kuvaus:

Pihatatar on 1-vuotinen tavallisesti alle 40 cm korkea, usein pystyvartinen ja haarova. Haarat ovat usein suikertavia. Varsissa olevat lehdet ovat 2-4 cm pitkiä kapeita ja suikeita. haarojen lehdet ovat pienempiä. Kukat ovat lehtihangoissa usein yksittäin. Väriltään ne ovat punaisia-valkoisia ja kooltaan pieniä. Tattaret kasvavat etenkin tuoreilla kivennäismailla monivuotisten kasvien seurassa. Pihatatar on viljapeltojen, nuorten nurmien, juurikas- ja perunapeltojen sekä pientareiden, tienvarsien ja pihojen kasvi.

Torjunta:

Pihatatarta voidaan torjua useimmilla rikkakasvien torjunta-aineilla.

45. Poimuhierakka

Muita kutsunimiä:

Hierakka

Kuvaus:

Poimuhierakka on monivuotinen 40-120 cm korkeaksi kasvava rikkakasvi. Se on usein punasävyinen ja sen lehdet ovat 10-30 cm pitkiä, 4-5 kertaa leveytensä pituinen, ja lehtien laidat tavallisesti hyvin poimuksia. Kukinto on lähes lehdetön ja tiheä. Hierakoita esiintyy etenkin iäkkäissä laidunnurmissa, pientareissa, vanhoissa nurmissa ja puutarhoissa.

Torjunta:

Hierakat voidaan torjua apilattomista pikalaitumista, apilattomien nurmien suojaviljoista, vakiintuneilta nurmilta ja laitumilta sekä syysviljoista käyttämällä nurmien rikkakasvitorjuntaan tarkoitettuja valmisteita.

46. Pujo

Kuvaus:

Pujo on monivuotinen 50-150 cm korkeaksi kasvava monivartinen rikkakasvi. Varsi on vankka, uurteinen ja tumman punaruskea. Lehdet ovat korvakkeellisia ja lehtilapa on pariosainen. Liuskat ovat 3-10 mm leveitä ja harvahampaisia. Lehtien yläpinta on niukkakarvainen ja vihreä, mutta alapinnat ovat tiheään vaaleakarvaisia. Kukat ovat 2-3 mm levyitä mykeröitä jotka muodostavat terttuja. Pujo esiintyy yleisesti joutomailla, tien- ja radanvarsilla, pihalla, niityillä ja rannoilla.

47. Punapeippi

Muita kutsunimiä:

Peippinen, punapeippinen, punapillike, *Lamium purpureum*

Kuvaus:

Punapeippi on 1-vuotinen n. 10-30 cm korkea tavallisesti pysty rikkakasvi. Se haisee epämiellyttävälle. Lehdet ovat leveän herttamaisia ja pyöreä hampaisia. Ylemmät lehdet ovat usein hieman punertavia. Kukat 10-20 mm punaisia torvimaisia. Peippejä kasvaa Etelä- ja Keski-Suomessa. Yleisimpiä ne ovat savimailla. Peippiä esiintyy rikkakasvina kevätiljoilla, syysviljoilla, sokerijuurikkaalla ja perunalla.

Torjunta:

Peipit ovat torjuttavissa yleisimmillä rikkakasvien torjunta-aineilla.

48. Rapsi

Muita kutsunimiä:

Brassica napus subsp. *oleifera*

Kuvaus:

Rypsi ja rapsi ovat yksivuotisia ja ne kasvavat n. 80-100 m korkeiksi. Kukat ovat kullan keltaisia ja niistä muodostuu pysty litu. Rapsin lehdet ovat sinivihreät ja kiiltävät. Rypsin lehdet ovat vihreämmät ja niissä on hieman karvoja. Rypsiä ja rapsia esiintyy rikkakasvina usein jos niitä on samalla lohkolla viljelty aikaisempina vuosina.

Torjunta:

Rapsi ja rypsi ovat helposti torjuttavissa yleisimmillä rikkakasvien torjunta aineilla.

49. Rikkasinappi

Muita kutsunimiä:

Sinapis arvensis

Kuvaus:

On yksivuotinen rikkakasvi joka kasvaa 20-60 cm korkeaksi. Sen lehdet ovat karvaisia tai lähes kaljuja. Lehdet ovat leveitä, alemmat ruodillisia ja isohampaisia / halkoisia. Ylemmät lehdet ovat ehyitä ja ruodittomia. Kukat ovat kellertäviä, ja niistä muodostuu tavallisesti 3-4 cm mittaisia lituja. Rikkasinappi on harvinaistunut rikkakasvina. Erityisen ongelmallinen se on kuitenkin rypsi ja rapsi viljelmillä, joilla se pilaa öljyn laatua.

Torjunta:

Rikkasinappi on helposti torjuttavissa yleisimmillä rikkakasvien torjunta-aineilla. Ongelmallista torjunta on muiden ristikukkaisten kasvien viljelyksiltä.

50. Rikkavoikukka

Kuvaus:

Monivuotinen rikkakasvi jonka korkeus on 10-30 cm. Voikukkaa esiintyy koko maassa, runsaimpana Etelä-Suomessa etenkin nurmiviljelyssä ja puutarhoissa. Leviää ja itää nopeasti siemenistä.

Torjunta:

Voikukka kannattaa torjua etenkin nurmilta, sillä se alentaa nurmen rehuarvoa sekä laskee maittavuutta. Paras torjuntahetki on voikukan nuppuvaihe.

51. Rönsyleinikki

Muita kutsunimiä:

Harakankukka, keltakukka, voikukka, *Ranunculus repens*

Kuvaus:

Rönsyleinikki on monivuotinen rikkakasvi, joka kasvaa 15-50 cm korkeaksi. Lehtilapa on kolmisorminen ja lehdykät ovat kolmiosaisia. Rönsyt ovat pitkiä, usein jopa 50 cm ja ne ovat kiinnittyneet maahan solmuväleistä. Kukat ovat kullankeltaisia. Rönsyleinikkiä esiintyy yleisesti koko maassa, erityisesti kosteilla kasvupaikoilla. Runsaimmin sitä esiintyy puutarhoissa ja riviviljelykasveilla. Nurmilla sitä esiintyy yleisesti.

52. Ruiskaunokki

Muita kutsunimiä:

Elokukka, ruiskukka, rukiinkukka, sinikukka, *Centaurea cyanus*

Kuvaus:

Ruiskukka on yksivuotinen, joskus kaksivuotinen, 20-80 cm korkea kasvi. Sen varsi on hoikka ja pystyhaarainen. Varren pinnalla on harvaa seittikarvaa. Lehdet ovat suikeita. Kukat ovat violetinsinisiä. Ruiskaunokkia esiintyy viljapelloilla, etenkin rukiilla, kesannoilla ja joutomailla.

Torjunta:

Ruiskukka tulee torjuttua kaikilla yleisimmillä rikkakasvien torjunta-aineilla.

53. Rypsi

Muita kutsunimiä:

Brassica rapa ssp. oleifera

Kuvaus:

Rypsi ja rapsi ovat yksivuotisia ja ne kasvavat n. 80-100 m korkeiksi. Kukat ovat kullan keltaisia ja niistä muodostuu pysty litu. Rapsin lehdet ovat sinivihreät ja kiiltävät. Rypsin lehdet ovat vihreämmät ja niissä on hieman karvoja. Rypsiä ja rapsia esiintyy rikkakasvina usein jos niitä on samalla lohkolla viljelty aikaisempina vuosina.

Torjunta:

Rapsi ja rypsi ovat helposti torjuttavissa yleisimmillä rikkakasvien torjunta-aineilla.

54. Savijäkkärä

Muita kutsunimiä:

Gnaphalium uliginosum

Kuvaus:

Savijäkkärä on 1-vuotinen rikkakasvi joka kasvaa 2-25 cm korkeaksi. Varsi on tavallisesti tiheäkarvainen ja haarova. Suikeita ja tylppäpäisiä lehtiä on runsaasti. Lehdet ovat molemmin puolin vihreänharmaita ja tiheäkarvaisia. Savijäkkärää esiintyy kosteilla pelloilla, rannoilla, ojissa, lätäköiden äärellä ja pihalla.

55. Sinimailanen**Muita kutsunimiä:**

Medicago sativa

Kuvaus:

Monivuotinen kasvi joka kasvaa 30-90 cm korkeaksi. Lehdet on apilan lehtien tapaiset. Lehdet ovat 2-3 cm pitkiä, leveähköjä, vastapuikeita ja kärjestä hampaisia. Kukkaterttu on pitkänomainen 5-30 kukkainen, sininen tai sinipunainen.

56. Ukontatar**Muita kutsunimiä:**

Kurjenpolvi, varsanpolvi, varsanpolviheinä, Polygonum lapathifolium

Kuvaus:

Ukontatar on yksivuotinen rikkakasvi joka kasvaa 20-80 cm korkeaksi. Se on tanakkavartinen ja haarova. Lehdet ovat suikeita ja teräväkärkisiä. Lehtien keskiosassa on joskus iso, tumma täplä. Kasvulehdet ovat päältä kaljuja, alta karvaisia tai kaljuja. Ukontatar on yleinen rikkakasvi koko maassa. Se kasvaa erityisesti kosteilla, multavilla pelloilla pääasiassa kevätiljan rikkakasvina.

Torjunta:

Ukontatar on torjuttavissa useimmilla rikkakasvien torjunta-aineilla.

57. Vuohenputki

Muita kutsunimiä:

ihmisenputki, koiranputki, *Aegopodium podagraria*

Kuvaus:

Vuohenputki on monivuotinen, tiheitä kasvustoja muodostava kasvi. Lehdet nousevat n. 30 cm korkeuteen ja kukkavarsi n. 60-100 cm korkeuteen. Lehdet ovat kolme kertaa kolmisormisia, lehdykät 4-8 cm, pitkulaisia-puikeita ja sahalaitaisia. Lehtien alapinta on tavallisesti karvainen. Kukat ovat pieniä ja valkoisia, suurissa rykelmissä (huiskiloissa). Vuohenputki esiintyy rikkakasvina Etelä- ja Keski-Suomessa pääasiassa puutarhoissa ja monivuotisilla riviviljelykasveilla. Juurakot ovat pitkiä ja vaakasuoria, minkä vuoksi vuohenputki leviää tehokkaasti ja on vaikea torjuttava.

Torjunta:

Torjunta tulee tehdä glyfosaattivalmisteilla heinä- elokuussa, joko ruiskuttamalla tai sitten sivelykäsittelyä.